

Першочерговим є вдосконалення управлінського обліку витрат на якість, який не лише дає аналітичні дані про величину, динаміку, структуру витрат на якість, але й забезпечує безперервність оперативного управління виробничими процесами із дотриманням стандартів якості з мінімальними витратами і оцінкою класичного співвідношення «витрати-вигоди».

Вимоги до впровадження на підприємстві відповідної системи обліку для управління якістю мають бути наступними:

- 1) системність, послідовність, періодичність і постійність планування, бюджетування обліку, контролю і аналізу;
- 2) прозорість інформації для будь-якого рівня управління;
- 3) прийняття рішень з приводу витрат на якість з врахуванням змін обсягів виробництва і використання продукції овочівництва (зовнішнє чи внутрішнє споживання);
- 4) надання переваги попереджувальним заходам для забезпечення відповідної якості;
- 5) можливість повної оцінки технічних, технологічних, організаційних і фінансових передумов підвищення якості;
- 6) оцінка взаємозв'язку підвищення мотивацій персоналу і покращення показників якості.

Важливим є також якісна переорієнтація управлінського обліку на задоволення потреб управління, виявлення і оптимізацію витрат на підвищення якості на етапах: виробництва, реалізації продукції овочівництва або внутрішнього споживання.

Специфіка сільськогосподарської галузі, а саме, залежність від природно-кліматичних і погодних умов, сівозмін, якості і родючості земельного ресурсу, обраної технології вирощування спричиняє більш детальні і взаємопов'язані вимоги до інформаційного забезпечення управління якістю. Проблема наповнення вітчизняного ринку екологічно чистою і високоякісною продукцією овочівництва існує і потребує термінового вирішення. Одним із шляхів вирішення такої проблеми є відпрацювання механізмів управління якістю, яке в свою чергу неможливе без якісного обліково-інформаційного поля.

Література: 1. Бурик А.Ф., Вернюк Н.О. Економічні взаємовідносини в овочевому підкомплексі Херсонщини. // Економіка АПК. – 2001. – № 2. – С.58-65. 2. Валінкевич Н.В. Удосконалення управління розвитком овочевого виробництва // Економіка АПК. – 2000. – № 1. – С.39 - 43. 3. Варченко О.М. Сучасний стан та перспективи вирощування овочів відкритого ґрунту в Україні // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С.62 - 65. 4. Довганчик Г.В. Стан та шляхи підвищення економічної ефективності переробки овочів відкритого ґрунту // Вісник аграрної науки. – 2000. – № 11. – С.72 - 73.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ ЗГІДНО З ДІЮЧИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Чехівська І.П., ВНАУ, м. Вінниця, Україна

На сьогоднішній день питання оцінки вибуття запасів є досить актуальним, оскільки вони відіграють значну роль у формуванні облікової політики підприємства. Від правильності вибору методу оцінки вибуття запасів залежить об'єктивність даних про отриманий підприємством прибуток, визначення собівартості та ціни виробленої продукції.

Значний внесок у вивчені проблем обліку й оцінки вибуття запасів зробили такі вчені, як: Ю.В.Гончаров, О.М.Гриценко, І.В.Кравченко, М.М.Мальцева, С.Г.Михалевич, М.В.Петрів, В.В.Фесенко, та інші. Згідно з П(С)БО №9 "Запаси" на сьогоднішній день в Україні можуть використовуватися п'ять методів оцінки списання виробничих запасів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу [3]. Необхідно звернути увагу, що наказом № 731 із п.16 П(С)БО 9 «Запаси» виключено метод ЛІФО [2].

При виборі одного із вказаних методів необхідно керуватися цілями, які ставить перед собою кожне підприємство в конкретній ситуації. Вибір підприємством найефективнішого з існуючих методів оцінки вибуття запасів сприятиме залученню інвестицій та збільшенню

обігових коштів. Не залежно від того, коли і які запаси надійшли, коли і які вибули, підприємство може застосовувати будь-який з методів оцінки їх вибуття. Проте, вибір методу оцінки повинен бути виваженим і продуманим рішенням кожного підприємства, з обов'язковим врахуванням діючої системи обліку. Один і той самий метод при різних системах обліку забезпечує наявність різних даних щодо вартісного виміру виробничих запасів та величини одержаного фінансового результату [4]. Практика показує, що кожен із методів оцінки запасів при їх вибутті має свої переваги та недоліки, а тому перед підприємством постає завдання вибору такого методу, який би найбільше відповідав його потребам: не завищував фінансових результатів діяльності та не занижував собівартості готової продукції.

Отже, порівняємо дані методи та узагальнимо інформацію у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння методів оцінки вибуття запасів

Метод	Переваги	Недоліки
Ідентифіковані собівартості	- для кожної одиниці запасів використовується спеціальне маркування, яке дозволяє визначити її собівартість, таким чином підприємство може регулювати прибуток шляхом реалізації більш дорогих або більш дешевих запасів.	- трудомісткість методу; - однакові запаси обліковуються за різною вартістю, що не завжди зручно.
Середньозважені собівартості	- рівномірність списання стану залишків запасів у балансі та вартості витрачених матеріальних цінностей; - не вимагає детальний облік руху за кожною одиницею товарів; - дає об'єктивну картину руху матеріальних цінностей на підприємстві; - чистий прибуток буде мати середнє значення, яке найбільш відповідає фактичному.	- призводить до того, що підприємства оголошують більший прибуток, ніж справедливий, у результаті чого сплачуються надлишкові кошти у вигляді податків; - не приділяється увага останнім за часом цінам, а вони більш доречні в оцінці доходу й при прийнятті управлінських рішень.
ФІФО	- запобігає можливості маніпулювання прибутком; - вигідно застосувати при плановому скороченні закупок матеріалів та при очікуванні падіння цін на продукцію, що виготовляється; - в період постійного зростання цін метод надає найбільш високий з можливих рівень чистого доходу; - залишки невикористаних матеріалів відображаються в активі балансу за цінами, які максимально наближені до реальної ринкової вартості, на дату складання звітності.	- завищує фінансові результати, що в умовах інфляції призведе до зниження частки купівельної вартості, до "вимивання" оборотних коштів та нестачі платіжних ресурсів для придбання нових партій товарів за цінами, які постійно зростають; - призводить до заниження величини витрат, які списуються за закупівельними цінами на собівартість продукції, що реалізується;

Нормативних витрат	<ul style="list-style-type: none"> - укрупнення об'єктів обліку, унаслідок чого зменшується число об'єктів калькулювання; - можливість рідше здійснювати інвентаризацію незавершеного виробництва; - можливість поточного оперативного обліку витрат шляхом обліку відхилень від норм; - контроль за здійсненням режиму економії; - охоплення нормативними калькуляціями значної частини витрат. 	<ul style="list-style-type: none"> - постійний перегляд норм використання запасів, праці, виробничих потужностей та діючих цін.
За ціною продажу	<ul style="list-style-type: none"> - даний метод розповсюджений у роздрібній торгівлі. 	<ul style="list-style-type: none"> - у балансі відображається продажна вартість товарів за вирахуванням нереалізованої торгової націнки, яка розраховується за допомогою середнього відсотка торгових націнок.

Отже, можна зробити висновок, що сьогодні можливе застосування декількох методів оцінки запасів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Дуже важливо обрати той метод, який дозволяє найточніше провести оцінку з урахуванням інтересів власників підприємства та специфіки виробничої діяльності. В бухгалтерському обліку дуже важлива не кількість методів оцінки запасів, а їх безперечно позитивний вплив при прийнятті рішень щодо ціноутворення на вироблену продукцію та оцінку фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. На наш погляд, найоптимальнішим методом оцінки виробничих запасів для підприємств, які займаються виготовленням виробів є метод ФІФО, використання якого забезпечує контроль за рівнем цін на запаси, а при здійсненні виробничої і торгівельної діяльності – ще й метод ціни продажу.

Література: **1.** П(С)БО № 9 "Запаси". Бухгалтерський облік Правове регулювання, стандарти, контроль / Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2004. - №4. – С. 199 – 206. **2.** Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : наказ від 22.11.2004р. № 731 / Мінво фінансів України // Офіційний вісник України.–2004.– № 49.– С.161. **3.** Гончаров Ю.В., Кравченко І.В. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід/ Гончаров Ю.В., Кравченко І.В.//Облік і фінанси АПК.- 2011 **4.** Михалевич С.Г. Методи оцінки вибуття виробничих запасів в швейному виробництві/ Михалевич С.Г.//Луцький національно технічний університет.